

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Taavi Siru
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
taavi.siru@ttja.ee

Teie 14.01.2026

Meie 29.01.2026 nr 2.3-8/26/158-2

Vastus selgitustaotlusele

Pöördusite Andmekaitse Inspeksiooni poole küsimusega, mis puudutab taustakontrolli tegemist hooldus- ja remonditöid teostavate kolmandate ettevõtete töötajatele. Teadmata täpseid asjaolusid, sh milliseid andmeid ning millises ulatuses sooviksite taustakontrolli käigus töödelda, selgitan üldiselt taustakontrolliga seotud isikuandmete kaitse nõudeid.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt peab igasuguseks isikuandmete töötlemiseks olema õiguslik alus ning töötlemine peab olema kooskõlas IKÜM artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtetega. Taustakontrolli tegemine on isikuandmete töötlemine, mis eeldab õigusliku aluse olemasolu vastavalt IKÜM artiklile 5 lõikele 1 punktile a ja artiklile 6 lõikele 1.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus ehk tegemist on avaliku sektori asutusega, kelle põhiülesanded ja pädevus on sätestatud seaduse tasandil. Asutus võib isikuandmete töötlemisel oma põhiülesannete täitmisel tugineda IKÜM artikli 6 lõike 1 punktile e, kuid selleks peab lisaks olema kehtestatud konkreetne volitusnorm siseriiklikus õiguses. Reeglina ei kuulu taustakontrollide tegemine hooldus- ja remonditöid teostavate kolmandate ettevõtete töötajate osas avaliku sektori asutuse põhiülesannete hulka. Seetõttu ei saa TTJA taustakontrolli tehes tugineda IKÜM artiklile 6 lõikele 1 punktile e.

Selgitan järgnevalt ka teisi IKÜM artiklis 6 lõikes 1 toodud õiguslikke aluseid. IKÜM artikli 6 lõike 1 punkti a kohaselt võib isikuandmete töötlemine tugineda inimese nõusolekule. Siiski ei ole töösuhete kontekstis tegemist sobiva alusega. Nimelt on nõusoleku üks põhilisi tingimusi, et see on antud vabatahtlikult, sh inimene peab saama nõusoleku andmisest keelduda või seda tagasi võtta selliselt, et sellega ei kaasne talle kahjulikke tagajärgi. Töösuhetes on tööandja ja töötaja reeglina erinevatel võimupositsioonidel, mistõttu on nõusoleku vabatahtlikkus küsitav.¹ Tööandjad saavad töötaja nõusolekule tugineda üksnes erandlikel juhtudel. Seejuures rõhutan, et nõusoleku saab anda üksnes inimene ise, mitte tema tööandja töötaja eest.

IKÜM artikli 6 lõike 1 punkti b alusel võib isikuandmeid töödelda, kui see on vajalik sõlmitud lepingu täitmiseks. Lepingu täitmine õigusliku alusena eeldab, et leping on sõlmitud andmesubjekti ehk inimese ja andmetöötaja vahel. Teisisõnu, ettevõtte ehk tööandja töötleb töötaja isikuandmeid töölepingu täitmise eesmärgil. Eelduslikult sõlmib TTJA lepingu teise juriidilise isikuga, mistõttu ei saa lepingu täitmine olla kolmanda ettevõtte töötajate isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks, kuna lepingu teiseks pooleks ei ole andmesubjekt (töötaja). Arvestades

¹ IKÜM-i põhjenduspunkt 43 ja Euroopa Andmekaitse Nõukogu suunised 05/2020 nõusoleku kohta vastavalt määrusele 2016/679, lk 8-9.

eelnevat ei ole IKÜM artikkel 6 lõige 1 punkt b sobiv õiguslik alus teenusepakkuja töötajate isikuandmete töötlemiseks taustakontrollide läbiviimise eesmärgil.

IKÜM artikkel 6 lõige 1 punkt f sätestab õigusliku alusena õigustatud huvi. Õigustatud huvi puhul on oluline meelde jätta, et avalik sektor saab sellele tugineda üksnes juhul, kui see ei ole seotud tema põhiülesannete täitmisega. See tähendab, et TTJA saaks teoreetiliselt tugineda enda töötajate taustakontrolli tegemisel õigustatud huvile, kui eelnevalt on viidud läbi õigustatud huvi analüüs² ning tegemist on töötajatega, kes ei täida TTJA põhiülesandeid. Pöördumise kohaselt sooviks TTJA siiski teostada taustakontrolli kolmandate ettevõtete töötajate osas. TTJA ei saa ise tugineda õigustatud huvile ja teostada kolmanda ettevõtte töötajate üle taustakontrolli. Sarnast seisukohta oleme väljendanud ka varasemalt.³

Seega, kuna nii nõusolek, lepingu täitmine, õigustatud huvi kui ka avaliku võimu täitmise õiguslikud alused ei ole hetkel sobivad, peaks teil olema taustakontrollide tegemiseks seadusest tulenev kohustus,⁴ millele tuginedes on lubatud töödelda kolmandate ettevõtete töötajate isikuandmeid taustakontrolli eesmärgil. Antud juhul ei ole selge, millises ulatuses ja mis andmeid TTJA soovib töödelda. Seega ei ole võimalik ka täpselt öelda, kas taustakontrolli teostamiseks sobiv õiguslik alus on olemas. Lisaks on sobiva õigusliku aluse ja eesmärgi kindlaks määramine TTJA kui vastutava töötaja ülesanne.⁵

Kokkuvõtlikult, taustakontrolli hooldus- ja remonditöid teostavatele kolmanda ettevõtte töötajatele saab teha ettevõtte ise, kui tal on selleks õiguslik alus. Seda, millisel konkreetsel õiguslikul alusel ja mis ulatuses ettevõtte taustakontrolli teeb, peab kindlaks määrama ettevõtte kui andmetöötaja (sh tööandja) ise. Kui TTJA soovib ise teostada taustakontrolli kolmanda ettevõtte töötajate osas peab olema selleks konkreetne õiguslik alus, näiteks seadusest tulenev kohustus.

Loodan, et vastusest on abi.

Lugupidamisega

Grete-Liis Kalev
jurist
peadirektori volitusel

² Andmekaitse Inspektsiooni õigustatud huvi juhend. Veebilink:

<https://www.aki.ee/isikuandmed/juhendid/oigustatud-huvi>

³ Andmekaitse Inspektsiooni seisukohta taustakontrollide teostamise osas 08.12.2021 nr 2.1.- 5/21/3847. Avalikus dokumendiregistris: <https://adr.rik.ee/aki/dokument/11505034>

⁴ IKÜM artikkel 6 lõige 1 punkt c.

⁵ IKÜM artikkel 5 lõike 2 kohaselt peab isikuandmete vastutav töötaja vastutama ja tagama isikuandmete töötlemise õiguspärasuse ning järgima isikuandmete töötlemise põhimõtteid, sh määrama kindlaks õigusliku aluse.